

Wstęp | str. 13

ROZDZIAŁ I. Przedmiot historii doktryn politycznych i prawnych | str. 15

1. Zakres i podstawy metodologiczne przedmiotu | str. 15
2. Powiązania z innymi przedmiotami | str. 17
3. Różnorodność opracowań przedmiotu historii doktryn politycznych i prawnych | str. 19
4. Funkcje doktryn politycznych i prawnych | str. 21
5. Problem negacji i kontynuacji w doktrynach politycznych | str. 23
6. Klasyfikacja doktryn politycznych i prawnych | str. 24
7. Pojęcie rewolucji doktrynalnej | str. 27

ROZDZIAŁ II. Myśl polityczna starożytnej Grecji okresu klasycznego | str. 30

1. Ogólna charakterystyka | str. 30
2. Sofiści | str. 34
3. Rozwój szkoły sofistów | str. 35
4. Sokrates i sokratycy | str. 38

ROZDZIAŁ III. Idealizm Platona | str. 43

1. Osobowość filozofa | str. 43
2. Założenia metodologiczne | str. 44
3. Klasyfikacja ustrojów | str. 45
4. Historiozofia i krytyka demokracji | str. 46
5. Filozofia sprawiedliwości | str. 48
6. Wiedza i władza | str. 49

ROZDZIAŁ IV. Realizm Arystotelesa | str. 52

1. Osobowość filozofa | str. 52
2. Założenia metodologiczne | str. 53
3. Teoria społeczeństwa | str. 53
4. Powstanie i cele państwa | str. 54
5. Klasyfikacja polis | str. 55
6. Filozofia sprawiedliwości | str. 57
7. Prawo natury | str. 60

ROZDZIAŁ V. Myśl polityczna czasów helleńskich | str. 61

1. Ogólna charakterystyka | str. 61
2. Cyrenaicy i cynicy | str. 62
3. Epikur i sceptycy | str. 64
4. Stoicyzm | str. 66
5. Rozwój stoicyzmu greckiego | str. 69

ROZDZIAŁ VI. Doktryny polityczno-prawne starożytnego Rzymu | str. 72

1. Ogólna charakterystyka | str. 72
2. Polibiusz i rozwój doktryny politycznej | str. 74
3. Myśl polityczna Marka Tulliusza Cyncerona | str. 75
4. Późny stoicyzm: Seneka, Epiktet | str. 79
5. Marek Aureliusz | str. 82

ROZDZIAŁ VII. Myśl polityczno-prawna wczesnego chrześcijaństwa | str. 85

1. Ogólna charakterystyka | str. 85

2. Geneza myśli społeczno-politycznej chrześcijaństwa | str. 86
3. Szkoła aleksandryjska | str. 88
4. Ojcowie Kapadoccy i Doktorzy Kościoła | str. 90

ROZDZIAŁ VIII. Myśl polityczna Świętego Augustyna | str. 93

1. Osobowość filozofa i metody | str. 93
2. Praca i cnoty kardynalne | str. 95
3. Filozofia sprawiedliwości | str. 96
4. Teoria państwa | str. 98
5. Państwo a Kościół | str. 100
6. Pokój i teoria prawa | str. 100
7. Rodzina i społeczeństwo | str. 102
8. Dynamika systemu | str. 103

ROZDZIAŁ IX. Święty Tomasz z Akwinu i rozwój myśli średniowiecznej | str. 105

1. Jan z Salisbury i papalizm | str. 105
2. Awerroizm | str. 107
3. Myśl polityczna Świętego Tomasza z Akwinu | str. 108
4. Metodologia i nauki społeczne Akwinaty | str. 109
5. Praca i teoria państwa | str. 111
6. Teoria prawa Akwinaty | str. 113
7. Sprawiedliwość | str. 115
8. Podsumowanie | str. 115

ROZDZIAŁ X. Koniec średniowiecza | str. 117

1. Ogólna charakterystyka | str. 117
2. Marsyliusz z Padwy | str. 119
3. Nominalizm Wilhelma Ockhama | str. 122

ROZDZIAŁ XI. Renesans w myśli politycznej | str. 126

1. Ogólna charakterystyka wieku Odrodzenia | str. 126
2. Niccolo Machiavelli | str. 128
3. Erazm z Rotterdamu | str. 132
4. Tomasz More | str. 133
5. Andrzej Frycz Modrzewski | str. 134
6. Jean Bodin | str. 138
7. Doktryny reformacji | str. 141
8. Reformacja w Polsce | str. 147

ROZDZIAŁ XII. Doktryny polityczno-prawne XVII wieku | str. 155

1. Ogólna charakterystyka | str. 155
2. Francis Bacon | str. 156
3. Tommaso Campanella | str. 159
4. Myśl polityczna Hugona Grocjusza | str. 161
5. Samuel Pufendorf | str. 164
6. Liberalizm konserwatywny Spinozy | str. 165
7. Doktryny polityczne rewolucji angielskiej | str. 167
8. Myśl polityczna Thomasa Hobbesa | str. 171
9. Liberalizm Johna Locke'a | str. 175

ROZDZIAŁ XIII. Doktryny polityczno-prawne Oświecenia | str. 180

1. Ogólna charakterystyka | str. 180
2. Fizjokratyzm i absolutyzm oświecony | str. 183
3. Liberalizm arystokratyczny Monteskiusza | str. 185
4. U źródeł liberalizmu burżuazyjnego | str. 188
5. Myśl polityczna Jeana-Jacques'a Rousseau | str. 190
6. Materializm i utopia komunistyczna | str. 194
7. Oświecenie w Polsce | str. 197
8. Doktryny polityczne rewolucji amerykańskiej | str. 201
9. Doktryny polityczne Wielkiej Rewolucji Francuskiej | str. 203

ROZDZIAŁ XIV. Szkoła historyczna | str. 208

1. Reakcja doktrynalna na Wielką Rewolucję Francuską | str. 208
2. Ogólne założenia szkoły historycznej | str. 211
3. Czołowi przedstawiciele szkoły historycznej | str. 212

ROZDZIAŁ XV. Idealizm niemiecki | str. 216

1. Kształtowanie się założeń doktryny | str. 216
2. Dialektyka i filozofia dziejów Georga Wilhelma Friedricha Hegla | str. 217
3. Hegłowska idea państwa | str. 219

ROZDZIAŁ XVI. Liberalizm | str. 222

1. Ogólna charakterystyka | str. 222
2. Angielska szkoła liberalistyczna | str. 224
3. Liberalizm francuski | str. 227
4. Liberalizm niemiecki | str. 230

ROZDZIAŁ XVII. Socjalizm utopijny | str. 232

1. Ogólna charakterystyka | str. 232
2. Przedstawiciele socjalizmu utopijnego | str. 233
3. Komunizm utopijny | str. 237

ROZDZIAŁ XVIII. Doktryna anarchizmu | str. 239

1. Ogólna charakterystyka | str. 239
2. Doktryna Pierre-Josepha Proudhona | str. 240
3. Anarchizm Michała Bakunina i Piotra Kropotkina | str. 242

ROZDZIAŁ XIX. Rozwój polskiej myśli politycznej w XIX wieku | str. 244

1. Ogólna charakterystyka | str. 244
2. Doktryny reakcyjne | str. 245
3. Doktryny konserwatywne | str. 247
4. Myśl demokratyczna | str. 252
5. Rozwój myśli socjalistycznej | str. 256

ROZDZIAŁ XX. Pozytywizm prawniczy | str. 261

1. Ogólna charakterystyka | str. 261
2. Pozytywizm anglosaski - John Austin | str. 262
3. Pozytywizm kontynentalny - Rudolf Ihering | str. 264
4. Georg Jellinek | str. 266
5. Herbert L.A. Hart - pozytywizm umiarkowany | str. 269

ROZDZIAŁ XXI. Darwinizm społeczno-polityczny | str. 271

1. Ogólna charakterystyka | str. 271
2. Filozofia społeczna Herberta Spencera | str. 272
3. Ludwik Gumplowicz | str. 274
4. Vilfredo Pareto | str. 276

ROZDZIAŁ XXII. Szkoła rasowo-antropologiczna | str. 278

1. Ogólna charakterystyka | str. 278
2. Czołowi przedstawiciele | str. 279

ROZDZIAŁ XXIII. Doktryna marksizmu-leninizmu | str. 284

1. Twórcy marksizmu na tle epoki | str. 284
2. Metoda materializmu dialektycznego i historycznego | str. 285
3. Krytyka państwa burżuazyjnego | str. 286
4. Leninizm na tle epoki | str. 287
5. Idea państwa dyktatury proletariatu | str. 288
6. Walka z reformizmem | str. 289

ROZDZIAŁ XXIV. Reformizm i rewizjonizm | str. 292

1. Początki rewizjonizmu na tle epoki | str. 292
2. Działalność Ferdinanda Lassalle'a | str. 293
3. Inne wczesne kierunki doktrynalne | str. 294
4. Eduard Bernstein | str. 296
5. Karl Kautsky | str. 299
6. Kontynuacja centryzmu | str. 301

ROZDZIAŁ XXV. Liberalizm polityczny końca XIX wieku | str. 304

1. Uwagi ogólne | str. 304
2. Czołowi przedstawiciele | str. 305

ROZDZIAŁ XXVI. Katolicka doktryna społeczna przelomu XIX i XX wieku | str. 308

1. Tradycjonalizm doktrynalny | str. 308
2. Przełomowość pontyfikatu Leona XIII | str. 309

ROZDZIAŁ XXVII. Doktryna socjaldemokracji na początku XX wieku | str. 314

1. Antonio Labriola | str. 314
2. Jean Jaures | str. 317
3. Antonio Gramsci | str. 318

ROZDZIAŁ XXVIII. Syndykalizm i kooperatywizm | str. 321

1. Ogólna charakterystyka | str. 321
2. Georges Sorel | str. 321
3. Edward Abramowski | str. 324

ROZDZIAŁ XXIX. Szkoła psychologiczna w prawie | str. 327

1. Twórca i ogólne założenia | str. 327
2. Zarys metodologii | str. 329
3. Emocje etyczne | str. 330
4. Prawo i moralność | str. 332

5. Prawo pozytywne i intuicyjne | str. 333
6. Polityka prawa | str. 335
7. Pojęcie sprawiedliwości | str. 336
8. O wykładzie uniwersyteckim | str. 337

ROZDZIAŁ XXX. Doktryna solidaryzmu | str. 339

1. Ogólna charakterystyka źródeł | str. 339
2. Założenia solidaryzmu w prawie | str. 341
3. Norma społeczna | str. 342
4. Teoria państwa i prawa | str. 343
5. Krytyka praw podmiotowych | str. 344

ROZDZIAŁ XXXI. Doktryna funkcjonalizmu | str. 346

1. Geneza i założenia | str. 346
2. Twórcy funkcjonalizmu | str. 347
3. Realizm prawniczy | str. 349
4. Idealizm prawniczy | str. 351
5. Oddziaływanie funkcjonalizmu | str. 353

ROZDZIAŁ XXXII. Normatywizm | str. 356

1. Założenia metodologiczne | str. 356
2. Teoria prawa | str. 358
3. System norm prawnych | str. 360
4. Problem podziału prawa | str. 363
5. Teoria państwa | str. 364
6. Filozofia sprawiedliwości | str. 366

ROZDZIAŁ XXXIII. Socjologia polityki Maxa Webera | str. 368

1. Uwagi ogólne | str. 368
2. Główni polemiści | str. 369
3. Nauka a polityka | str. 370
4. Gospodarka kapitalistyczna | str. 372
5. Władza i państwo | str. 373
6. Biurokracja | str. 375
7. Klasy i stany | str. 376
8. Socjologia religii | str. 377

ROZDZIAŁ XXXIV. Doktryna państwa faszystowskiego | str. 378

1. Zasadnicze cechy | str. 378
2. Wódz i jego drużyna | str. 380
3. Mit państwa korporacyjnego | str. 381
4. Teologia polityczna Carla Schmitta | str. 382

ROZDZIAŁ XXXV. Społeczno-polityczna myśl Kościoła w drugiej połowie XX wieku | str. 385

1. Program "aggiornamento" | str. 385
2. Pontyfikat Jana XXIII | str. 386
3. Sobór watykański II | str. 388
4. Pontyfikat Pawła VI | str. 390
5. Pontyfikat Jana Pawła II | str. 392

ROZDZIAŁ XXXVI. Doktryna "państwa dobrobytu" | str. 396

1. Formowanie się szkoły | str. 396
2. Etapy kształtowania się doktryny | str. 397
3. Zarys doktryny "państwa dobrobytu" | str. 398
4. Wpływ doktryny na konstytucjonalizm burżuazyjny | str. 400

ROZDZIAŁ XXXVII. Doktryna neoliberalizmu | str. 402

1. Warunki formowania się szkoły | **str. 402**
2. Osobowość i założenia myśli Friedricha Augusta Hayeka | str. 403
3. Pojęcie wolności | str. 405
4. Ideologia sprawiedliwości | str. 405
5. Neoliberalizm Roberta Nozicka | str. 407

ROZDZIAŁ XXXVIII. Nowe społeczeństwo przemysłowe | str. 409

1. Ewolucja pojęcia | str. 409
2. Cechy nowej formacji | str. 410
3. Zadania państwa | str. 411
4. Teoria Johna Kennetha Galbraitha | str. 412
5. Wpływ na teorię konwergencji | str. 413

ROZDZIAŁ XXXIX. Demokratyczne państwo prawne | str. 416

1. Uwagi ogólne | str. 416
2. Uwarunkowania historyczne | str. 417
3. Dyskusja w Polsce | str. 420
4. Rozwój gwarancji instytucjonalnych | str. 422
5. Władza rządząca, władza opozycji i władza neutralna | str. 422

Indeks nazwisk i osób | str. 429